

TISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban előfizetésre:
Egész évre ..... 16 k.
Negyedévre ..... 4 ..
Helyben házkhoz hordva:
Egész évre ..... 20 kor.
Negyedévre ..... 5 ..
Vidékre postán szállítva:
Egész évre ..... 24 kor.
Negyedévre ..... 6 ..
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnap után napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 6.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 237. szám.

Nagyvárad.

Szerda 1913. október 15.

A vérvád.

Megint az antiszemitizmust, a gyűlöletet vagdossák a lapok egy részében a keresztény világ fejéhez azért, mert Kiebben valami Beilis nevű, zsidó vallású egyén rituális gyilkosság vádjával terheltül a vádlottak padján.

Valami megfoghatatlan ostobaság vagy gonoszság, mint valami szemétfelkavaró uszály ragad a sajtóban minden rituális gyilkosság vádjához. Megismétlődik Tiszaeszlár és Dreyfus: a megvádolt zsidó vallású egyént azzal vélik legjobban fehérre moshatni, hogy az egész kereszténységet ültetik helyébe a vádlottak padjára.

Jön aztán a vérbiróság. Nem komoly, jogtudó férfiak, hanem éretlen sajtósuhancok és érett rókák kavargják, keverik a boszorkánykonyhán kotyvasztékukat, míg egyszer csak azt veszi észre a világ, hogy nem Beilis ül a vádlottak padján Kiebben, hanem az egész keresztény művelt világot akarják szégyenpadra huroolni mindenütt, a hová a nyomtatott betű csak elhat. A nemzetközi sajtóverbiróság vád nélkül ítél és lelkiismeret nélkül elítél. Csak éppen a kivégzés marad el, ehhez már nincs erejük.

Csevegjünk csak egy kissé higgadtan a dolgról.

Beilist Kiebben azzal vádolják, hogy megölt egy keresztény gyermeket, vallási fanatizmusból. Ennyi és nem több a vád. A megölt szerencsétlen gyermek negyvenhét sebből vérezve, adta ki ártatlan lelkét valami elvetemültnek a kése alatt. Az orosz államügyész Beilist vá-

dolja az állatias tettel. Keresi a gyilkosság okait. Mert ugye-bár, a bírónak, ha lelkiismeretesen akar itélni, kicsiny és nagy dologban egyaránt ismernie kell a lelki rugókat, melyek a tettes elhatározására befolyással voltak? Van gyilkosság pénzért, szerelemféléstől, politikai bosszúból stb. Beilisnél azt kereste az orosz államügyész, miért ölhetette meg azt a vidám, kedves kis gyermeket, a ki neki semmit sem vétett s azt véli, hogy Beilis vallási fanatizmusból ölte meg áldozatát. Vádat emelt tehát rituális gyilkosság címén.

A kievi esküdtek és jogtudó bírák dolga megállapítani, megáll-e ez a vád vagy sem, Beilis volt-e a gyilkos vádallat vagy sem s ha igen, vallási fanatizmusból ölte-e vagy más okból? Ha Beilis egy nyomorult turkesztáni kalmük volna, azt mondaná rá mindenki, lássuk, mi az igazság? Kievi ügyész, a mivel vádolod Beilist, bizonyítsák a tanuk s ekkor vegye el büntetését, ha pedig kiderül az ártatlansága, adjanak neki fényes elégtételt a meghurcoltatásért. Azaz dehogy mondanák ezt! A macska sem törődne vele, mivel vádolják azt a nyomorult kalmüköt. Akasszák fel, ha ölt s gyerünk tovább.

Beilis azonban véletlenül zsidó — hja, az mindjárt változtat a dolgon. Nem az a kérdés, ő-e a gyilkos, vagy sem, felekezeti fanatizmusból ölt-e vagy sem, az a fő, hogy fel kell menteni minden áron, még a kereszténység gyalázása árán is. Tudvalevőleg ez a legolcsóbb ár bizonyos üzleti berendezésekben.

S miért ez a bősziült roham, ez a tajtékzó düh? Hiszen Csernoch János, Magyarország hercegprimása világosan megmondotta egy ujságírónak, mi a keresztény álláspont a vérváddal szemben. Ezeket mondotta:

— Hozzám intézett kérdésekre válaszolva, azt a nézetemet fejezem ki, hogy a rituális gyilkosság mint a zsidó vallás intézménye a tudományban nem ismeretes, és az O-Szövetség szent könyveiben sincs egyetlen oly mondat se, mely egy ily intézmény kifejlődéséhez alapul szolgálhatna. Hogy azonban konkrét esetek rituális gyilkosságnak vagy közönséges gyilkosságnak minősítendők-e, és hogy mily egyéni, fanatikus vagy felekezeti (szektárius) felfogások szolgálhatnak indító okul ily tények elkövetéséhez, ha ezeket az illetékes fórumok rituális gyilkosságnak minősítik, — erről csak az illető esemény összes körülményeinek beható ismerete esetén alkothat az ember magának véleményét.

E miatt a higgadt, tárgyilagos beszéd miatt már most általános a felbőszülés a primás ellen is; persze, azt várták, a primás is oda fog állani a szabadkőművesek kedvence, Balthazar szuperintendens mellé, hogy az antiszemitizmus vádjával dorongoljon Kie felé. Sőt akadt valami hitvány fráter, a ki egyik vidéki lapocskában akkora hülyeséget bocsátott világgá, hogy az embervérvétel mint vallási dolog a kereszténység körébe tartozik e szavak alapján: „Ez az én vérem!”

Annak a sajtóhiénának, a ki ezt így le merte írni, bizonytal vagy elment az esze, vagy nem is volt soha.

Hiénahangok közepette indul meg a kievi tárgyalás. A miért egy orosz zsidót fanatizmusból elkövetett gyilkossággal mernek meggyanusítani, az egész kereszténységre,

Nagy szőnyeg, futószőnyeg, ágycerítő, függöny, flaneltakaró, angora, kecskebőr, tüllstorok, óriási választékban, g y á r i á r b a n

Haas Fülöp és Fiai

czégnél, Rimanóczy-palota.

Óriási választék perzsa és smyrna szőnyegekben.

Mérsékelt árban kaphatók.

Krisztus tanítványaira és egész tanítására ismét feszítsd meg-et hordul a felujuló fanatizmus.

Nem félnek attól, hogy ez a nekibőszült fanatizmus egy kissé gyanusnak tűnhet fel? Nem antiszemizmusról van itt szó, hanem antikrisztianizmusról, ez az egészben az igazság. *

A BALKÁNROL.

Albánok és montenegróiak harca.

Cetinje, október 14.

A montenegrói csapatok és az albán főkélők között a hár az egész vonalon tart. A montenegróiaknak eddig nem sikerült visszaverniök az albánokat, akik támadóan lépnek föl. A hadvezetőség új csapatokat és tüzérséget küldött a határra.

Török-görög viszály.

Konstantinápoly, október 14.

A tegnap ideérkezett görög postát a hatóság elkobozta.

Konstantinápoly, okt. 14.

Az Athénben lévő török delegátusok közölték a portával, hogy a görög kormány elfogadta a török javaslatok egy részét, másik részére pedig ellenjavaslatokkal fog válaszolni.

Páris, okt. 14.

Ideérkezett konstantinápolyi jelentések szerint nem felel meg a valóságnak az a hír, hogy Görögország és Törökország szerződést írtak alá. Kijelentik, hogy a szerződést nem Konstantinápolyban, hanem Párisban fogják aláírni.

A létszámemelési törvényjavaslat. A magyar miniszterelnök mostani bécsi tartózkodása alatt megegyezés történt a létszámemelés kérdésében.

A jövő év elején a kormányok betesznek a véderőtörvény novelláját. Az 1912-ik véderőtörvény fokozatos fejlődést állapított meg, évenként megszabván az ujonlétszám emelését. A törvény 13. §-a azt mondja hogy a létszám a harmadik és a következő kilenc évre 159.000 ember. Ezt a szakaszt most meg fogják változtatni egy novellával, melyet tegnap véglegesen megszövegeztek és legközelebb a király elé terjesztenek szentesítésre. A javaslat megszavazására csak tavasszal van szükség, azért nem előbb, mert a tavaszi ujoncozásnál ugyanis minden véd-kötelest, aki szolgálatképes, besoroznak.

A mostani megegyezésben legfontosabb az, hogy a létszámemelés súlypontja nem a közös hadsereg gyalogságára, hanem inkább a honvéd gyalogságra esik. Elhatározták ugyanis, hogy a honvéd gyalog csapatok századainak békelétszámát a közös hadsereg

gyalogsági századainak jelenlegi normális békelétszámára emelik. A közös hadsereg századainak békelétszáma jelenleg nyolevan-nyolc ember. Ennyi lesz most a honvéd gyalogcsapatok létszáma, miután már az 1912. évi törvény 76 emberre emelte fel azt.

A múlt évi szocialista tüntetés a törvényszék előtt.

Ma lesz a főtárgyalás.

Az elmúlt év június havára még most is szomorúan gondolnak a Rákóczi-uti kereskedők, mert a szocialista vezetők által felizgatott tömeg óriási károkat okozott a kereskedőknek. Bevert kirakat-táblák, üvegtörmelék jelezte a nagy pusztítást.

A nagyvárad szocialista párt vezetősége népgyűlést hirdetett a nagypiac tere, amelyre nagy számmal gyűltek össze a Lloyd-kávéház előtti térségen.

Budapesti vendég is volt: Kondor Bernát, aki lázító beszédet mondott s beszédében nyíltan felhívta a hallgatóságot, hogy lépjen a cselekvés terére, mert az utca a népé s ott mutassa meg hatalmát.

A jórészt építőmunkásokból és napszamosokból, napszamos asszonyokból álló népgyűlésen fogott az izgatás s felgerjedt bennük a rombolási hajlam.

A rendőrség előre sejtette, hogy baj lehet s erős készültséggel várta a Nagypiac tere a fejleményeket s gondoskodott arról, hogy a tömeg ne vonulhasson a Kossuth- és Zöldfa-utca felé. Arra azonban nem gondolt a hatóság, hogy a tömeg az u. n. Garasos-hidon áttörhet Olasziba s itt tüntethet.

Ez a feledékenység megbossulta magát.

A felizgatott tömeg, mikor látta, hogy Kossuth-utca felé el van zárva az ut előre, a Garasos-hidon át óriási lármával rohant át az Ezredévi Emlék-térre, majd Jakab Mihály-utcaán át a Tisza Kálmán-térre, ahol megostromolta a Tisza-házat; az ablakokat pár pillanat alatt beverte. Ezután a megyeházát rohanta meg a csőcselék s itt is sok ablakot bevert.

Beigazolódott ez alkalommal is a francia közmondás, hogy evés közben jön meg az étvágy.

A tömeg vérszemet kapott, hogy ellenállásra nem talált, s kiözönlött a Rákóczi-utca, s valóságos ostromot rendezett a tüntetésről mit sem sejtő üzletek ellen. A kirakatok drága üvegtáblái iszonyu esőrpöléssel egymásután omlottak össze.

Borzalmas pusztítást vittek végbe a tüntetők alig 10 perc alatt.

A nagypiacon levő rendőrség csak későn értesült a rombolásról, s mire a lovásrendőrök a Szent László hidon át a tüntetők elé kerültek s szétverték a garázdálkodó tömeget, már tönkre voltak téve a kirakatok a Széchényitől a Bazár épületig.

A bíróság megindította a büntető eljárást Kondor Bernát ellen, a tömeg fel-lázítása címén. Rajta kívül néhány tüntető is a bíróság elé kerül.

Ma, szerdán, október 15-én délelőtt lesz ebben a bűnygyben a főtárgyalás a nagyvárad kir. törvényszék büntető tanácsa előtt.

LEMONDTAK a szalontai előljárók.

Ötven forintért nem hajlandók végrehajtani.

Tegnap délelőtt a nagyszalontai városházának szokatlan szenzációja volt. Az előljárósági tagok közül nyolcan beadták lemondásukat Csanády Jenő főszolgabíróhoz. A lemondást tegnap délelőtt írták alá a tagok és már tegnap délután nem is teljesítettek szolgálatot.

A lemondásra igen alapos okuk volt az előljárósági tagoknak. Köztudomásu dolog, hogy a nagyszalontai előljáróság tagainak évi 100 korona fizetésük van. Ezért a fizetésért az esküdtek az év minden napján teljesen le vannak foglalva. Az esküdtek feladata volt eddig az is, hogy a végrehajtásnál, mint becsüsök működtek közre. Az ilyen közreműködésért az esküdtek külön napidíjat számíthattak fel és ezen az uton lényegesen megkönnyítették helyzetüket.

Az adóhajtásra vonatkozó törvények értelmében az esküdtek továbbra is kötelesek a végrehajtásnál közreműködni. Ez a közreműködés az új törvények értelmében még jobban igénybe veszi az esküdteket. Minden nap van ugyanis végrehajtás, hol foglalás, hol árverés és az esküdtek most még annyi szabad idővel sem rendelkeznek, mint eddig.

Az új törvény azonban határozottan kimondja, hogy a községi esküdtek közreműködésükért nem számíthatnak fel semmiféle díjazást. Az esküdtek eleinte szónéklül tüntették ezt a méltánytalan eljárást, most azonban, mikor a végrehajtások teljes erővel indultak meg minden vonalon, kijelentették, hogy nem hajlandók tovább is az eddigi fizetésért dolgozni.

Nehogy azonban hivatalos teendők elmulasztása miatt fegyelmi vizsgálatot indítsanak ellenük, egyszerűen beadták lemondásukat.

A lemondott tagok már tegnap délután nem teljesítettek szolgálatot.

A lemondást Csanády Jenő főszolgabíró még nem terjesztette a képviselőtestület elé. Így csak pár nap múlva dönthetnek benne. A képviselőtestülettől függ már most, hogy mit fog csinálni. Ha a válságot meg akarja oldani, úgy első sorban kárpótolnia kell az esküdteket az elvesztett napidíjakért, ami lényeges kiadást jelent a községnek.

SÉRVKÖTŐK, HASKÖTŐK

méret szerint felelősség mellett már 2 kor.-tól kezdődő árban készíttetnek

Fehér János kötszergyárában Rákóczi-ut., (Bémer-tér.)

ahol óriási választékban kaphatók: Irigátorok, fecskendők, gumiharisnyák, szuszpenzoriumok, gumi-lepedők, vatta és mindenféle **szülészeti és betegápolási cikkek.**

Mentőszekrények nagy raktára, műlábak, támgépek, miderek jutányos árban

és kitűnő kivitelben készíttetnek.

Telefon 419

A másik és sokkal egyszerűbb megoldása a dolognak az, hogy Nagyszalonta külön községi becsüst alkalmaz, akinek kötelessége lesz a végrehajtásoknál közreműködni.

Igy nyilatkozott különben tegnap a nagyszalontai főjegyző is, aki szintén méltánytalanok tartja, hogy nyolc ember évi 100 koronáért el legyen vonva a rendes foglalkozásától és saját dolgának végzésére pénzért alkalmazzon idegen embert. Az ügy elintézésé elé érdeklődéssel tekintenek a pénzügyigazgatóságnál is, mert míg a becsüs kérdése rendezve nem lesz, az adóvégrehajtás szünetelni fog.

Főhercegi sorok egy nváradai zenetanárnőhöz.

**Imrik Cornélia
magas kitüntetése.**

A nagyváradai uri szocietasnak kedves szenzációja van. Előkelő körökben s a szalonokban, ahol már javában készülődnek a szezon estélyeire, mulatságaira és sok szó esik a hangversenyekről, művészekről és művésznőkről, — most egyébről sem beszélnek, mint *Imrik Cornélia* illusztris kitüntetéséről.

A kitűnő zenetanárnőt és zeneköltőnt ugyanis József főherceg megleghangu elismerő levéllel kereste meg, amelyben legmagasabb örömeinek ad kifejezést afelől, hogy élvezhette a zenetanárnő legújabb alkotását.

A ritka érdekességű levelet itt közöljük:

Kis-Tapolcsány 1913. X. 11.

Nagyságod!

Csak most volt alkalmam „Magyar Ábránd“-ját áttanulmányoznom, jobban mondva azt játszva átélveznem és annak gyönyörű alkotását és zenei szépségeit megismernem.

Fogadja a mű megküldéséért hálás köszönetemet és igazán megkapó szerzeményéhez szerencsekívánataimat.

Igaz tisztelettel:

József főherceg.

Az érdekes episztola József főherceg sajátkezű kézírása. A költőnt a magas kitüntetés alkalmából gratulációkkal halmozták el.

Nem lép életbe a polgári perrendtartás. Az egész ország ügyvédeire s bírúira nézve nagyfontosságú eseményről érkezik hír, hogy a polgári perrendtartásról szóló törvénynek 1914. szeptember 1-ére tervezett életbeléptetését 1919-ig elhalasztják. Ennek a váratlan eseménynek kizárólag pénzügyi oka van. Az állam mai pénzügyi ereje nem olyan, hogy el tudná viselni azt a rengeteg kiadást, amelylyel az új perrendtartás életbeléptetése járna. Az új törvény ugyanis kitette az értékhatárt a járásbírói perekben a mai 1000 koronáról 2500 koronára, s a váltóperek egy része is a járásbírói elé fog tartozni. Ez óriási személynézettségű zaporítással járna s ennek megfelelően a mai bírósági épületeket is át kellene alakítani.

Ázsiai kolera van Érmihályfalván.

A bakteriológiai intézet jelentése.

Tegnap délután 2 órakor szűkszavú távirat érkezett az érmihályfalvi előjárósághoz a bakteriológiai intézet vezetőségétől. A távirat szerint Novák Györgynél *ázsiai kolera*t állapított meg a vizsgálat. A távirat tartalmáról nyomban értesítették az alispánt, aki egyelőre tudomásul vette a jelentést és megtette a szokásos előterjesztést a belügyminiszterhez.

A távirat tartalma Mihályfalván egyáltalán nem okozott riadalmat. A lakosság elég nyugodtan fogadta a szomorú hírt. Az előjáróságnak egyelőre nem akadt más teendője, mint a már elrendelt óvintézkedések foganatosításának ellenőrzése. A község jelenleg kolera zár alatt van. A posta csomagot egyáltalán nem vesz fel. A vásárok be vannak szüntetve. A községből való elutazások meg vannak nehezítve. Az üzleteket, korcsmákat és minden mulatóhelyet este 9 órakor már becsuknak. Az utcákon való csoportosulás meg van tiltva. A lakosságot utasította az előjáróság, hogy a legszigorúbb mértékletesség szerint éljen. Az előjárósági tagok naponként végigjárják az egész községet és minden házában meggyőződnek róla, hogy nem titkolják-e el a beteget.

A csendőrség létszámát a főszolgabíró kérésére hat emberrel megerősítették. Az utcákon állandóan csendőrök cirkálnak, ugyancsak csendőr őrzi a Novák György lakását is.

Ennek a háznak minden lakója el van zárva a külvilágtól. Az élelmi szereket is a ház előtt felállított örök utján szerzik be.

Novák György állapota a körülményekhez képest jónak mondható. Állandóan a járási orvos kezeli, aki bizik benne, hogy életben fog maradni. Nagyban előmozdította Novák javulását az, hogy az első rosszulát alkalmával nyomban opiumot vett be. Azóta állapota állandóan javul. A beteg a kolera-barakban van elhelyezve. Ide van internálva Lakatos György is, akiről azonban már most meglehetősen állapítani, hogy egyáltalán nem koleras. Lakatost ugyanis a beszállítás után olyan kezelés alá vették, mint a koleras betegeket.

A kosztot igen gyengén állapították meg, aminek tegnap reggelre meg is lett az eredménye. Tegnap délelőtt, minekutána az édes káposztától elrontott gyomra teljesen helyre jött, ételt kért. Mikor az örök nem akartak neki adni, előbb türelmetlenül követelőzött, később azonban kérelemre fogta a dolgot.

— Ha Istent ösmernek, adjanak ennem, mert éhen halok.

Ez a kérés bizonyítja a legjobban, hogy koleráról szó sincs. Novák, mióta beszállították, azóta sem fogyasztott el annyi élelmiszert, mint Lakatos tegnap délre megéve.

Különben Lakatost sem fogják jóideig szabadon bocsátani, már csak azért sem, mert koleras egyénnel érintkezett.

A földcsuszamlás agyonnyomott egy embert.

Az öt gyermekes családapa tragédiája.

A város csatornázási munkálatainál tegnap reggel 8 órakor halálos szerencsétlenség történt. A Gillányi-utcaórol most egy mellékutca nyílt a Kommendánsrétre s ezt csatornázák. A csatorna eleje már három és fél méter mély, gondosan és erősen kideszkázták oldalfalait, hogy maga alá ne temesse a mélységben lapátoló munkásokat.

A csatorna felső vége a rétre szalad ki, itt még most kezdik a föld felszínét ásni. Közvetlenül a Szappangyár és Rác János szállóhelye között a csatorna már 1 m. és 30 cm. volt tegnap reggel és ezt is éppen a ducoláshoz készítette elő *Pénzes Imre* napszámos, amikor a laza oldalfal lezuhant és bezúzta oldalbordáit.

A Tiszántul munkatársa közvetlenül a szerencsétlenség után már kint volt a helyszínen. Jó időre megállott a munka s mire a hívt a mentők megérkeztek, a munkások kivájták a földomlás alul a szerencsétlenül járt *Pénzes Imrét*.

A csatornázási munkálatokat *Madarász Gyula* vállalkozó végezteti. A tényleges felügyeletet a munkálatok fölött *Kovács József* pallér gyakorolja. Reggel háromnegyed 8 órakor adta az utasítást három munkásnak:

— Takarítsák ki a felső csatornát, hogy aztán kiducolhassuk (deszkával oldalt kirkadni).

Pénzes Imre volt postaszolga, napszámosember sietett elsőnek a csatorna aljára,

A csatorna 90 cm. széles volt és 130 cm. mély. *Pénzes* nekifeküdt a falnak és veregette, simította a földet, hogy a deszkát rászoríthassák.

Eközben érte a baj. A meglazult talaj, amely anélkül is erősen homokos, egyszerre megindult, roppant erővel mellbevágta a munkást s hozzácsapva az átellenben lévő földfalhoz, nyakig betemette.

Társai odarohantak, elhánták a földet mellőle. Pénzest guggoló helyzetben találták, jobboldali bordái teljesen behorpadtak, nyakát a fulladásig nyomhatta a vastag földréteg.

Orvosért szaladtak s dr *Kazay Kálmán* részesítette első segélyben a szerencsétlent. Még vert a szive, mikor a mentők megérkeztek, de míg a kórházba vitték, utközben meghalt.

A rendőrség részéről *Vadász József* jelent meg a helyszínen s rögtön őrizet alá helyezte *Kovács Józsefet*, aki a munkavezetésért felelős. Annyiban lehet őt hibáztatni, hogy nem vizsgálták meg tüzetesen a talajt, nem volt közvetlenül ott, ahol ducolni kellett, hanem magára hagyta *Pénzest*.

Különben is tudniok kellett volna, hogy a talaj homokos, hogy csak nem régen fektették ott le a vízvezetési és gázcsöveket, tehát a föld erősen meglazult. Feltétlenül nagyobb óvatosságra lett volna szükség.

Telefonon értesítették az ügyességet,

ahonnan Kóvess Gábor vizsgálóbírói segéd szállt ki. Megtartotta a hullaszemlét a rendőri közegekkel együtt és Kovácsot feloldotta az őrizet alól.

Pénzes Imrének öt nevetlen árvája maradt; özvegy ember volt és sokat kellett dolgoznia családjáért. Két gyermeke a menhelyre került, egy leánya Budapesten van s kettőt ő nevelt. Ma lesz a boncolás. A rendőrség megindította az eljárást a gondatlanság miatt.

A városrészes lakosai, főleg az asszonyok még tegnap este is elzarándokoltak a készülő csatornához. Megnézik a helyet, ahol Pénzes elpusztult. És meg nem állják, hogy valami pletykát ne mondjanak róla.

— Elvesztette a Mórisc zsidó (koresmáros) egyik legjobb kunecsajtját. Sokat ivott a szerencsétlen és nem is a föld, de a nagy ijedség ölte meg.

AZ ESKÜDTSZÉK REFORMÁLÁSA FRANCIAORSZÁGBAN.

A magyar igazságügyminiszter már be-terjesztette javaslatát az esküdtszék reformálása tárgyában.

Ugy látják, hogy az esküdtszékekre nem jó világ jár. Most Franciaországban hangoztatják az esküdtszék reformálásának szükségét, mert a párisi esküdtszék egy gyilkost fölmentett.

A párisi esküdtszék fölmentett egy Debar nevű gyilkost, akit az ítélet után nyombad szabadon is bocsátottak. Ez a Debar a legsötétebb lelkű emberek egyike, aki valaha bíróság elé került. A bűnét alig is lehet jóízű olvasók számára előadni.

Keserű hangú cikket írt ez ügyről a legkomolyabb párisi újságok egyike a Temps. Szemére veti a tárgyaláson szerepelt ügyésznek, hogy amikor Debar feicségének és két leányának vallomását hallotta, nem tett ellenük följelentést hamis eskü miatt és nem intézkedett róla, hogy a három nőt nyomban le is tartóztassák. Egészen nyilvánvaló volt ugyanis, hogy a három szegény tere nés előző vallomásaikat meghazudtolva, hamis vallomást és hamis esküt tett, hogy Debar megmentsék a gillettintól. Ez nemcsak az ő régi vallomásaiból, hanem a pör más tanúinak a kijelentéseiből is kiderült.

Még tovább megy egy másik újság, amely kijelentette, hogy egyik közeli számában nyilvánosságra hozza a tizenkét esküdt nevének csak azért, hogy minden jóérzésű ember megvetésének kiszolgáltassa őket.

Egy másik nagy és előkelő párisi újság még tovább megy és a zsüri egész intézményének haladéktalan megszüntetését követeli a közjó érdekében.

Debar fölmentésének különben a legváratlanabb következményei lettek. Ma került ugyanis esküdtek elé a Guerre Socialiste nevű forradalmi újságnak egyik munkatársa és a felelősszerkesztője. Az illető újságíró ugyanis a szindikálisták lapjában több cikket írt arról, hogy a gyilkosság adott esetekben nagyon is helyénvaló és arra izgatta a lap olvasóit, hogy XIII. Alfonz királyt is meg kell gyilkolni, ha arra alkalom kínálkozik.

A köztársaság ügyésze minden ékesen szólását harcba vitte, hogy a gyilkosságra izgató újságírókat az esküdtek elítéljék, ám minden hiábavaló volt. Az esküdtek a két újságíró is fölmentették.

A hány párisi újság, mind szót emelt az esküdtszék reformálására érdekében. A legéletrevalóbb talán a Le Journal eszméje, amely szerint magukat az esküdteket kellene megszavaztatni arra nézve is, hogy mekkora büntetést akarnának kiróni egyik-

másik vádlottra. Talán azok az esküdtek, akik Debar nem akarták halálra ítéltetni, nyugodt lélekkel szabtak volna ki rája tizenöt esztendei fegyházat. Valószínű, hogy az esküdtszék intézményének megreformálása nem fog sokáig késni Franciaországban.

Ijedtében megnémult.

A babona áldozata.

Most, hogy a heceserli érik, a jámbor falusiak kosarat akasztanak a karjukra és mennek leszedni a piros bogycát, hogy a városban eladják.

Pósalakán is sok a heceserli bokor, a lakosok legnagyobb része télire ebből szerez magának egy kis pénzt.

Most szomorú szenzációja van a heceserli szedésnek. Özv. Bogye Tógyerné ugyanis mindig a 15 éves Tógyer fiát küldte a hegyek közé, hogy leszedje a gyümölcsöt. A kis fiu sokszor késő estig oda járt, de a kosarat mindig telve hozta haza. A többiek talán irigységből, vagy babonás félelemből sokszor le akarták beszélni Bogye Tógyert az esti heceserli szedésről. Azzal ijesztgették, hogy a dráku elviszi, ha a hegyek között találja.

A kis Tógyer nem nagyon hallgatott a rémmesékre. Nem hitt a „pósalaki dráku”-ban, hanem járt nyugodtan továbbra is a hegyen levő bokrok közé, hogy teleszedje kosarát a piros gyümölcseivel.

A napokban, már nyolc óra körül járhatott az idő és a kis Tógyer még a bokrok között keresgélt. Valami lelketlen ember észrevette a fiut és mély, döngő hangon rákiáltott:

— Na Tógyer, most visz el a dráku.

Tógyer ijedtében leejtette a már teli kosarat és kétségbeesett sikoltással futni kezdett a hegyen lefelé, haza. Sápadtan, remegve a félelemtől esett az anyja elé és elvesztette az eszméletét.

Nagy nehezen magához tért a gyerek és az anyja megkérdezte, hogy miért volt úgy megijedve. Ekkor tünt csak ki, hogy a 15 éves Tógyer nem tud beszélni. A nagy ijedség következtében megnémult.

Azóta, ha bealkonyul a kis fiu rémülten huzódik a sarokba és reszketve, dideregve emeli fel az ujjait és mutatja, hogy 8 óra, nem szabad neki kimenni, mert a „pósalaki dráku” el akarja őt vinni.

A faluban — jellemző — nem az ijedségnek, hanem tényleg valami rossz szellem bűntetésének tulajdonítják a Tógyer szerencsétlenségét. A lelketlen ember, aki okozója volt a gyerek megnémülésének, természetesen nem mondja el senkinek, hogy tulajdonképpen ő volt a dráku és így a nép lelkében megmarad a babonás félelem.

Cseh-német kiegyezés. Bécsből jelentik, hogy kedden délután Stürgkh gróf miniszterelnök elnöklésével minisztertanács volt, amely folyó kormányzati ügyekkel és a függő politikai kérdésekkel foglalkozott, a többi között valószínűen a cseh-német kiegyezés kérdésével is.

Tanácskozások a Déli vasut ügyében. Wimmer Ferdinánd lovag az osztrák pénzügyminiszterium osztályfőnöke és Grinberger Róbert, az osztrák vasutügyi miniszterium osztályfőnöke tegnap este Bécsből Budapestre érkezett. A két osztályfőnök tegnap délelőtt megjelent a pénzügyminiszteriumban Teleszky pénzügyminiszternél, hogy tájékoztassák a Déli vasut szanálására vonatkozó megállapodásról és bemutassák a létrejött megegyezést.

HIREK

Tájékoztató.

Okt. 19. Kath. Legényegylet házi estélye este 8 órakor.

* **Báró Szentkereszty Zsigmond a királynál.** Bécsből telefonálja tudósítónk, hogy báró Szentkereszty Zsigmond v. b. t. t. a nagyvárad kir. ítélőtábla nyugalmazott elnöke tegnap kihallgatáson jelent meg Ófelsége előtt. Báró Szentkereszty Zsigmond a király legf. elsőbbit kitüntetését, valóságos belső titkos tanácsossá történt kinevezését köszönte meg. Az audiencia több mint egy félórát tartott.

* **A táborigényvezető Bécsben.** Bjelik Imre táborigényvezető vikárius, nagyvárad kir. kanonok tegnap Bécsbe utazott, hogy részt vegyen a lipcei csata 100 éves évfordulója alkalmából rendezendő katonai ünnepeken.

* **Kanonoki kinevezések.** A király a soproni társaskáptalanban Kovács Ignác Mindenszentekről nevezett veszprémi címzetes prépost és kanonoknak az örkanonokságra való fokozatos előléptetését jóváhagyta s az így megüresedett utolsó kanonokságot Manning Mihály, a boldogságos Szűzről nevezett sági címzetes prépost, magyaróvári plébánosnak adományozta: a kassai székesegyházi káptalan kebelén kívül főnálló tárcafeői, másképp sárosi főesperességet Brühl Menyhért prépost, szentszéki tanácsos, héthársi esperes-plébánosnak adományozta.

* **Dániel Lajos kuriai bíró bucsuja.** Dr. Dániel Lajos, nagyvárad táblabíró, akit most nevezett ki a király kuriai bírónak, már letette hivatali esküjét és november 4-én foglalja el új hivatalát Budapesten. A nagyvárad kir. tábla bírói karától tegnap bucsuzott el dr. Dániel Lajos, akit bírótársai meleg szeretettel ünnepeltek.

* **A főpolgármester helyettese.** A belügyminiszter leiratot intézett a fővárosra, amelyben a főpolgármester állandó helyettesítésével Bárczy István dr. polgármestert bizta meg.

* **Halálozás.** Ifj. Ullmann Izidor nagyvárad nagykereskedőt és családját mély gyász érte. Neje született Steiner Regina, élete 58. évében elhunyt. Ifj. Ullmann Izidorné nagyműveltségű nő volt. Szülei külföldön neveltették. Elhunytát nagy család gyászolja. A temetés ma, szerdán délután 2 órakor lesz.

* **Gyógyszertár átruházás.** A belügyminiszter megengedte, hogy Rokszi Szilvius a Vitéz-utcán levő „Megváltó”-hoz címzett gyógyszertár jogát Zsigmondovics Géza okleveles gyógyszerészre átruházza.

* **Megettek a kutyák egy meglőtt gyermeket.** Kávásd községben, egy fiatal asszony, Szücs Józsefné szül. Ardeleán Anna kegyetlen módon pusztította el ujszülött gyermekét. Megfojtotta és a holttestet a temetőben egy frissen hantolt sír szélén elásta. A kutyák azonban a kis gyermek holttestét kikaparták és felfalták. Így derült ki a dolog és a gyermekgyilkos anyát a csendőrök letartóztatták.

* Megyeri Dezső meghalt. A magyar színházi világnak nevezetes és jelentős alakja költözött el az élők sorából: Megyeri Dezső tegnap délelőtt Budapesten meghalt. Pályafutását Kolozsváron kezdte, ahol színész, rendező és később igazgató is lett. Onnan került föl a régi Népszínházba. Kitünő izlésű színgazgató és értékes színész volt. Az utóbbi időben már nem sokat hallatott magáról, betegen és visszavonulva éledegelt. Megyeri ötvennyolc éves volt. Megyeri a kolozsvári társulattal Nagyváradon is működött.

* Miklósy püspök fogadtatása Debrecenben. Miklósy István gör. kath. magyar püspök ma szerdán érkezik Debrecenbe, hogy ideiglenes székhelyét itt elfoglalja és megkezdi egyházmegyéje ügyeinek vezetését. A püspököt magas méltóságához illően ünnepélyes fogadtatásban részesítik úgy az egyházi, mint a polgári hatóságok. Sátoraljújhegyről a délelőtt 11 óra 20 perckor befutó nyiregyházi vonattal érkezik Miklósy püspök Debrecenbe. Nyiregyháziig egy ötös küldöttség megy eléje Kerekes Béla nagybirtokos, a gör. kath. egyháztanács elnökének vezetése alatt. Mikor a püspök vonata Hajdumegye határát elhagyja, a legközelebb állomáson, Tégláson Hajdumegye részéről üdvözlő eddigi diszpozíciók szerint Orosz Endre főszolgabíró. A debreceni vasúti állomáson a város köz- és társadalmi életének vezető egyéniségei jelennek meg a püspök fogadtatására. Kovács József polgármester üdvözlő Miklósy püspököt, ki az üdvözlőbeszédre válaszol s azután kíséretével kifelé indul az állomás elé várakozó ötös fogatra, míg kísérete magánfogatokra száll. A püspök kíséretével és a fogadtatására megjelentek a Hunyady-, Piac- és Szent-Anna-utcákon át a Szent-Anna-utca végén levő görög katolikus templomba vonul, hol rövid imát mond. Ennek végeztével a menet a Nap-, Kossuth- és Piac-utcákon keresztül visszafelé, a Kereskedelmi és Iparkamara palotája felé indul, ahol tudvalevően a püspök lakása van. A kamara épületében az iparkamara, mint házigazda nevében Szávay Gyula titkár fogja üdvözölni a kamarai székház magas lakóját. Este a püspök tiszteletére lámpionos menet lesz. Zenével vonulnak föl a püspök lakása elé és üdvözölni fogják.

* Tilos lesz az aszpirin. A népszerű aszpirin, mindenféle bajnak pillanatnyi orvossága, rövidesen alighanem nehezen hozzáférhetővé válik. Már készül a miniszteri rendelet, amellyel az aszpirint halálfejes orvosságnak fogják minősíteni, olyannak, ami csak orvosi rendeletre kapható.

* A püspök a tárlaton. Gr. Széchényi Miklós v. b. t. t. váradi megyéspüspök tegnap a déli órákban titkárja kíséretében meglátogatta Karácsonyi Géza és a Fotoklub kiállítását. A püspököt Karácsonyi szobrászművész fogadta s a fotografusokkal együtt végigvezette a termen. A kiállítás anyaga rendkívül megnyerte a püspök tetszését, igen szívélyes hangon köszönte meg a meghívást és kalauzolását. Egy negyedóráig időzött a püspök a tárlaton, aztán bucsut vett a művészekről, akiket valósággal fellelkesítettek a püspök dicsérő nyilatkozatai.

* A bányasori villamosközlekedés. A Nagyvárad Városi Vasút r.-t. igazgatósága bejelentette Nagyvárad város tanácsának, hogy a Szent László-tér és Bányasor között közlekedő villamos járatot, a téli időszakban nem közlekedtetni a Bányasori végpontig, hanem az csupán a Komáromi-utcaig fog járnai, 10 fillér tarifa mellett.

* A Margitszigeti játékbank ügye. Egyes fővárosi lapok azt irták, hogy Sándor János belügyminiszter a Margitszigeti játékbank ügyében érdekelt vállalkozóknak azt az ajánlatot tette, hogy a Margitsziget helyett állami fürdőhelyeken állítsanak fel játékbankot. Illetékes helyről felhatalmazták a Budapesti Tudósítót annak kijelentésére, hogy a belügyminiszter ilyen vagy hasonló ajánlatot nem tett.

* Tönkretett szobor. Párisból jelentik, hogy Chamberyben kedden éjjel keresztülfürészelték Rousseau-nak az egyik téren fölállított szobrát, amelyet tavaly lepleztek le Fallières elnök jelenlétében. A szobor feje leesett az utca kövezetére és a felismerhetetlenségig eltorzult.

* Két év mulva Romániáé lesz Erdély. A balkáni háboruban elért könnyű siker ugyancsak megnövesztette Románia étvágyát. Most az oláh álmok Erdély felé fordították utjukat s az eldugott falvak oláh vezetői titkosgyűléseken arról beszélnek, hogy az a százezer dorobánc nemsokára Erdélynek veszi útját és leszakítja Magyarország testéről. De nemesak az élők beszélnek ezt, hanem — a holtak is. Egy bukaresti spiriszta társaság az elmúlt napokban megidézte Vlaicu Aurélnak, az ismert oláh aviatikusnak, Románia sólymának szellemét és megszólaltatta. A szellem, a hozzá intézett kérdésre ezeket válaszolta:

— Már csak rövid ideig kell várnotok, hogy rabságban szenvedő erdélyi testvéreink felszabaduljanak s egész Erdélyország Romániához kapcsolódjék.

— Két év mulva, folytatta a szellem, háboru lesz Románia és Magyarország között, melyben a mi fegyvereinké lesz a diadal. Mi győzünk és a miénk lesz Erdély. Addig várjatok türelemmel!

* Tolvaj katona. Róka Lajos berekböszörményi lakos a következő feljelentést tette: Tegnap délelőtt a Hunyadi menyecskéhez címzett vendéglőben egy sebeskubinyi vadászkatona mellényem jobb zsebéből egy tula fedelű órát, ezüst láncsal és egy 3 rekeszes sárga pénztárcát melyen egy drb. 20 koronás papír pénz volt — mulatás közben ellopott. A katonát a várból előjött katonai készütség bekísérte, ahol az ügyeletes tiszt átvette.

* A sikkasztó ügyvéd. Az ügyvédi kamara választmánya tegnap tárgyalta dr Gaál Pál szalontai ügyvéd ügyét. Dr Gaál tudvalevően a kliensek által reá bízott pénzt elköltötte és a nagyváradai törvényszék ezért sikkasztás vétsége miatt szabadságvesztésre ítélte. Az ügyvédi kamara választmánya úgy határozott, hogy a sikkasztó ügyvédet törlik az ügyvédek névjegyzékéből.

* A Tanagra-színház Nagyváradon. Világszenzációval lepi meg a Vigadó mozgó-színház Nagyvárad közönségét. A legújabb párisi csoda, a „Tanagra-színház” kezdi meg szerdán vendégjátékait, 12 tagú művészársulat mutatja be Magyarországon vidéki városokban legelőször Nagyváradon a vihágy nyolcadik csodáját. Budapestben már legnépszerűbb látványosság a „Tanagra-színház”, amely most kezdi meg hódító körutját Magyarországon és a Vigadó mozgó igazgatósága igyekezett elsőnek szerződöttni a Tanagra társulatot. Minden nap három előadás lesz és pedig délután 5, este 7 és 9 órakor. A helyárák mérsékelten emeltettek. Ne mulassa el senki ezt a finom művészi csodát megismerni. Jegyek előre válthatók délelőtt 9—12-ig és délután 3 óratól a mozi pénztárában, valamint a Boros-féle felszerelési üzletben (Kert-utca 1.) valamint a tőzsdékben.

* Nagy operett estély a Fekete Sas kávéházban. A m. kir. honvédeknek Frycsaj karmester személyes vezetésével ma szerdán a Fekete Sas kávéházban hangversenyt rendez. Műsor a következő: 1. „Toerador” spanyol induló Dostál H. 2. „Mimi” keringő „A svihákok” c. optt Ziehrer C. M. 3. Nyitány „Mignon” című operából Thomas A. 4. Ábránd „Lohengrin” című operából Wagner R. 5. Tipegő a „Varázs keringő” c. operettből Straus O. 6. Idyll „Lisistrata” című operettből Lincke P. Szünet 7. „Hódolati zene” Frycsaj R. 8. Egyveleg „Ártatlan Zsuzsi” c. operettből Gilbert J. 9. „Báli tündérek” keringő Lehár F. 10. „Freggoli” induló Sousa I.

* Elgázolta a kocsi. Halálos végű szerencsétlenség történt tegnap délután Körösgyires község határában. Botó Péter gazda kocsijával hazafelé ment a mezőről. Közben egy nagyobb lejtőhöz értek és a kocsis, egy fiatal legény Opre János le szállott, hogy a lejtőn tartsa a lovakat. Eközben megbotlott, a lovak alá esett és a lejtőn lefelé száguldó kocsi keresztül ment rajta. Holtan maradt az ország ut porában. A csendőrség a nagyvárad kir. ügyészség rendeletére, megindította a vizsgálatot, hogy nem terhel-e valakit a szerencsétlenségért felelősségért.

* A Máv. és a Félix-fürdő. Nagyvárad közönségének ama része, amely évek óta hiányát érezte annak, hogy október elseje után nincs megfelelő vonatközlekedés, amely lehetővé tenné a városi közönségnek, amely nincs abban a helyzetben, hogy a fürdőben lakják, dacára annak, hogy ott a legolcsóbb penzió-rendszer van október 1-től bevezetve,) a Félix-fürdő valóban csodálatos gyógyhatású forrásait használhassa, most örömmel fogják fogadni a MAV ama valóban üdvös intézkedéseit, hogy a Félix-fürdőből minden este egy külön vonatot indit Nagyváradra. Ezen naponta közlekedő különvonat beállítása következtében a Félix-fürdőbe Nagyváradról 4 órakor, vagy Váradi-Velencéről 4 óra után a rendes belényesi vonaton lehet kiutazni. A nyár folyamán a belényesi vonatra vonatkozó felszállási tilalom, magától értetődik, megszűnt. A fürdő használatára elegendő idő áll rendelkezésre, mert a visszautazás, minthogy a rendes belényesi vonat már este 6 óra 37 perckor indul ezen új különvonaton történhetik, mely este 8 óra 02 perckor indul. Ugy a MAV, mint a belényes—vaskóhi vonat igazgatóságát ezen üdvös, a város gyógyulást kereső közönségére rendkívül fontossággal bíró intézkedéséért, a legteljesebb elismerés illeti. A fürdő kezelősege természetesen a legnagyobb előzékenységgel gondoskodik róla, hogy a fürdők mostantól fogva egész télen át is használhatók legyenek, a vendéglő üzemet fentartja, a fürdőpihenők, folyosók pedig állandóan fűtve vannak, úgy hogy a meghülés veszedelem teljesen kizártnak mondható. Hiszük is, hogy ezen kitünő alkalmat a közönség tömegesen fel fogja használni és úgy a fürdőket, mint a vendéglőt is állandóan igénybe fogja venni.

* A kamara értesítései. Bosznia és Hercegovina országos kormányzósága a sopuljski erdőterületen kitermelendő jegenyefenyő és bükkfa értékesítésére pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1913 november hó 6. Közelebbi feltételek a kamarai irodában tudhatók meg. — A temesvári cs. és kir. VII. hadtest hadbiztossága a temesvári katonai élelmezési raktár részére az 1912. évi november hótól 1914 április végéig szükségelt 6400 q raktárszerű rozs és 3950 q raktárszerű zab szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő: 1913. okt. hó 27. Részletes feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt délelőtt 8-tól délután 2 óráig megtudhatók. Nagyvárad, 1913.

október hó 13. A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara: dr *Moskovits József*, dr *Sarkadi Lajos*.

* Miért rossz darab a „Diákhercegnő”? Két fiskális találkozik a törvény-szék folyosóján. Az egyik keresztény, a másik zsidó vallásu. A Diákhercegnőről beszélgetnek. Azt mondja a rendezetlen felekezettű fis kális:

— A Diákhercegnő hallatlanul, botrányosan rossz darab.

— Miért?

— Nem láttad? Van benne egy bócher, a ki ott ugrál, paroláz és henege. Már így csak még sem lehet egy zsidó fiatallembert kifigurázni.

— Ez a legkevésbé, feleli rá a keresztény. Sőt ez az alak a darab fénypontja. Hanem azért igazad van, mégis rossz darab a Diákhercegnő!

— Miért?

— Hát csak azért, mert a többi szereplő mind bajt bajra halmoz, ellenben ott van ez a bócher, ezt úgy tünteti fel a szerző, hogy mindent ő hoz rendbe, mintha a sok goj mellett nem is volna esze másnak, csak ennek a bóchernek...

* A tangó Nagyváradon. Antalffy Margitka, a kitűnő táncitanárnő óriási áldozatok árán lehozta Nagyváradra a tangót, a mely most valósággal lázba ejtette az egész fővárost. A kitűnő balletmesternő nov. 3-án kezdi meg az ideai táncitanítási kurzust, amely három hónapra fog terjedni. Lesz gyermekdiák kolon s külön a felnőtteknek. A beiratkozások már folynak a Teleky-utcai táncintézetben (3. szám I. em.) Minden vasárnap délután és este nagy boszton-gyakorló kolon. Külön balletanfolyam. A szezon szenzációs táncát: a tangót eddig egyedül az Antalffy-táncintézet jogosult Nagyváradon tanítani. A bájos táncból különórák alatt lehet csak leekét venni a nap bármely szakában.

* T. olvasóinknak. A ki vérszegénységéből eredő bajokban, sápkór, gyengeség, étvágytalanság, gyomorhajban szenved, a ki sovány, testileg fejletlen, a ki gyermekeinek izmosodását kívánja, a ki súlyos betegségen esett át, annak a KRIEGNER-féle TOKAJI CHINA VASBOR kell, mely az összes vas-készítmények között az első helyen áll és az orvosok is rendelik évtizedek óta. Üvegje 3 kor. 20 fill. a gyógyszerárakban. Póstaí szétküldés naponta utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése után KRIEGNER GYÓGYSZERTAR Budapest, Kálvin-tér.

FIGYELEM! Óriási választékok iskola sze, rekben csak *Klein Vilmos és Társa* cégnél található u. m. író és rajzszerek, iskolatáska 36 fillértől, könyvszija 30 fillértől, továbbá fiu és leány intézetbeli fehérneműk, iskolai lüster és cloth kötények, gyermek esernyők, fiu sapkák 30 fillértől, gyermekharisnyák 20 fillértől. Téli alsóruhák, iskola munkák és mindennemű kézimunka anyagok. Csődből vásárolt 1500 drb divatos parket blousche 2-50 fillért. 3000 elsőrendű férfi ing 2 koronától, galérok 20 fillértől, 30000 méter arcfátyol 20 fillértől és minden e szakmába tartozó cikkek olcsón csak a fenti cégnél szerezhetünk be, Rákóczy-ut 18.

* Ingatlan eladás. Nagyteleky-utca 31 szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungaria cipőgyár r.t.

FLEGMAN

női-divat terme
kiváló szabásu
angol kosztümöt és francia
ruhát mérsékelt árakban
készít.

x **Este van, este van,** kiki nyugalomban, kicsiny kis fiacskám alszik a karomban, bizonyosan álmodik kocsiról, lóról és egyéb játékról, hozok is én néki a **Párisi Bazárból.**

x **Ossi-tér 14. sz. házban** több lakás és üzlethelyiség minden órán kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-utca 6.

x **Borsajtók** és szőlőzuzók, bornyomózsákok és puttonok nagy választékban a legelőnyösebb árakban kaphatók: **Andrényi Károly és Fiai cégnél Nagyváradon.**

x **FELHIVJUK** a nagyérdemű hölgyközönség szives figyelmét a **most megnyílt Rácz és Vass női divatszalonban** készülő eredeti angol kosztüm és felöltőkre. Mérsékelt árak. **Nagy Sándor-u. 17.**

Elsőrendű modern hölgyfodrászterem a

Rammingeré

színházi és hölgyfodrász

szemben a színházzal.

Telefon 1076.

Telefon 1076.

x **Iskola idényre** torna cipők 2 koronától kezdve. Gyermekek cipők 20-25 számig 2 korona, 26-28 számig 4 korona, 29-34 számig 5 korona. Fiu boksz cipő 35-39 számig 7 korona, női chevrou vagy boksz cipő 7 korona, férfi chevrou vagy boksz cipő 8 korona. Finom női parti félcipők 5 korona, divatos férfi kalapok 3 koronától kezdve *Feketénél*, Szent-János-utca, Kispipa mellett.

x **Meghódította a hölgyeket** Mlle JULIETTE elsőrendű mellfűző különlegességeivel Színház-utca 4. Adorján palota (Emke mellett.) Telefon szám 827.

x **Zombor Sándor** sebész-orvosi műszer, kötszer és testgyógyesítő gépek készítője. Nagyváradon, Nagy Sándor-utca 17. sz. alatt, ahol villany erőre berendezett műhelyében készít mindenféle fém-csiszolást, nikkelozést és minden e szakmába vágó munkát jutányos-árban, levelekre válasz.

x **Az erdélyi kereskedelmi és automobilforgalmi r. t.** helybeni fiókja automobilonban, pneumatikokban, valamint az összes automobil-felszerelési és szükségleti cikkekben *Szilágyi Dezső-utca 6. szám* alatti (telefon 13-21.) telepén nagy raktárt tart. A cégnek modernül berendezett garages *Körház-utca 6. szám* alatt (telefon 13-52.) van, hol úgy a helyi, mint az átutazó automobilon a legideálisabb garaget találják és egyuttal szükségleteiket is a legelőnyösebben szerezhetik be.

x **Tekintettel a rossz pénzüszonyokra** leszállítottam az árakat. 3 pár női harisnya 1 kor. 3 pár fegyházban kötött férfi harisnya 78 fill. 1 pár patent gyermek harisnya 26 fill. 6 darab fin. vászon kendő 80 fill. 1 m. sweitzhi himzés 24 fillértől. 1 m. csipke 2 fillértől. 1 pár nyári keztyű 30 fillértől kapható **Ungerleider Salamonnál** Szent János-utca 4. sz. alatt.

x **Szabadkai női tambura zenekar a Korona kávéházban.** Ma és minden este a Korona kávéházban hangversenyez az országos hírnévnek örvendő szabadkai női tambura zenekar *Kurina Máttyás* karmester vezetése alatt egy elsőrangú erősből összeállított tambura és énekkar, naponta változatos műsorral, a társulat magán és ének számokkal működik közre, a társulat tagjai, Szatmári Lilike, Balogh Mariska, Pácsi Margi, Szűcs Annuska és Vég Micike énekesnők. Kezdeté este 8 órakor, szabad bemenet. Szives pártfogást kér *Kurina Máttyás* karmester.

x **Erdekében áll,** hogy megrendeléseivel felkeresse *Biró László és Tsa* úri- és papi szabókat. Meglepő olcsó árak modern szabás, elsőrendű munka *Sal Ferenc-utca 17.* Telefon 832 sz.

x **Két jogász sétál a városban,** szemben találják magokat egy régi ismerőstükkel *Pista* barátjukkal, a mint ránéznek feltűnik előttük, a barátjuknak elegáns felöltője van, a melyet hallatlan olcsó árban szerezhet be mindenki *Nagy Sándor* férfi divatruha kereskedésében a *Zöldfa-utcán*, passagé-kapu mellett

x **Ujhelyi Róza** nőikalap üzletét *Rimanóczy-utca* (Kolosváry házba) *Royal* kávéházzal szembe helyezte át, hol eredeti párisi modellekből állandó választék áll a hölgyközönség rendelkezésére, mit olcsóbb boltbér mellett rendkívül jutányosan árusít.

x **Szöllős-utca 12. sz. házban** több egyszobás mellékhelyiségeiből álló lakás azonnal kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztár részvénytársaságnál Kossuth-u. 6.

POVAZSÁN JÓZSEF

hatóságilag engedélyezett
electrotechnikai vállalata
Nagyvárad, Bazár épület,
színház oldal.

Telefon 525.

Telefon 525.

x **Vörösbör!** Nyáron a legkellemesebb ital! Literje 96 fillér. — Csodaszép mézédés *csemege-szöllő*; kitűnő peccsenye és *pezsgőborok*; *kőhanyai* maláta és szalon *sörök*, *MERTZ NÁNDOR* csemegeüzletében, Körös-utca. Telefon: 448. sz.

x **A városligeti kútháznál,** közvetlen az alagút mellett egy modern, télen is lakható három szobás szöllő-lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel azonnal kiadó, vagy előnyös feltételek mellett a ház örök áron eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

x **Ridzyk József** épület- és műlakatos Nagy-Várad Rákóczi-ut 20. (Lévai M.-féle házban.) Javítások gyorsan és pontosan készülnek. Elvállal minden e szakmába vágó épületmunkát a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, terv és rajz szerint. Szegecselt vasoszlopok, üvegházak, vastetők, vasablakok, tüzmentes vasajtók, sirkerítések, üzleti vasredőnyök, ablakredőnyök, cégtáblák, takaréktűzhelyek. Lev-lap hívásra azonnal megjelenek.

Szülők figyelmébe!

Legjobb gyermek cipők
teljes fiu kelengyék legolcsóbban

REICHARD

cégnél kaphatók.

Legszébb és legolcsóbb zománctáblák

Diósy Sománál

Telefon 839.

Telefon 839.

x Értesítés. Tisztelettel értesítjük a n. b. rendelőinket, hogy Hatvany és Szentmihályi szücsök beltagja, Hatvany hosszabb külföldi tanulmányútról haza érkezett. Szives pártfogást kérünk Hatvany és Szentmihályi szücsök, Nagy Sándor-utca 1.

x Színházba menet találja a vásárló közönség az Aszód-féle cukorka és csokoládé-bonbon üzleteit. Tisztelettel értesítem egy a nagyváradit, mint a vidéki ellite közönséget, hogy ő felsége Vilmos német császár legkedveltebb cukorkáit Hildebrand udv. szállító Berlinből kizárólag csakis nekem szállítja és így a cukorka szakértő közönség most már különbséget fog tudni tenni cukorka között. Cukorkáim frissek és élvezhetőek, valamint olcsó árban számítom. A közönség figyelmébe ajánlom Kossuth-utcai főüzletemet hol reggeltől estig a 8-féle zamatu pörkölt kávék frissen és melegen a közönség rendelkezésére áll. Elkülönített kávé-pörköldémben. Vigyázatot kérek — Rákóczy-uti fióküzletem a Csokoládé király mivel csak kizárólag cukorkákat árusít, így vasárnap egész nap nyitva van a közönség kényelmére. Kugler Gerbaud cukorkák és cukrászsütemények budapesti árakkal üzletben kaphatók. Telefon rendeléseket kérek 635-, 610-, 10-16. A legcsekélyebb mennyiséget is azonnal gyorsküldővel haza szállítom.

Fogak és fogsorok úgy kaucukba mint aranyba foglaltva szájpaddal nélkül, továbbá arany koronákat, csapfogakat, hidmunkákat fog és gyökér húzás és tartós fogtöméseket készít

Engel Dezső,

vizsgázott fogtechnikus.

N.-Várad, Bémer-tér (Emke Kávéház felett.)

Egy jó házból való fiatalulóul felvétetik fizetéssel Tátray Gusztáv kézimunka üzletében Rákóczy-ut 4.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szerda: Samuka.
Csütörtök: Bent az erdőn. (Színmű. Eredeti bemutató.)
Péntek: Bent az erdőn.
Szombat: Bent az erdőn.
Vasárnap délután: Aranyeső; este: Támlásszék 10. (Énekes bohózat. Eredeti bemutató.)

A „Támlásszék 10. sz.” bemutatója. Teljesen készen várja a Támlásszék 10. sz. vasárnapi bemutató előadását a színház. A budapesti nagy sikerről álljon itt néhány újságíró szemelvény: „Magyar Hírlap”, „A Vigaszínház nagyszerűen kezdi meg szezonját, nagyképűség nélkül egy nagy sikerrel indul neki az új színházi esztendőnek. A támlásszék 10. sz. mindenkit fog érdekelni és alighanem műsoron lesz még akkor is, midőn újból nyaralásra fogunk gondolni.” — „Budapesti Hírlap”: „Van ebben a da-

rabban tréfa, nóta, tánc, színpadi trükk bőven, a bemutató közönsége fényesen mulattott.” — „Pesti Napló”: „A közönség ítélete nagyon kelvező volt. A nézőtérén jókedvű kacagás, zajos tapsok, ismétlések és a nagy siker egyéb színpadi jelei döntöttek a darab sorsa felett.” — Több mint valószínű, hogy a darab sorsa Nagyváradon is hasonló lesz és sikerrel fogja gazdagítani a színház repertoárját.

Bent az erdőn. Csütörtökön kerül színre a Szigligeti-színházban Garvay Andor jeles színpadi alkotása: a Bent az erdőn. Irodalmi értékén és pompás dialektikáján kívül igen érdekes a kiváló színmű technikája is, amennyiben egy megkapóan mély drámai cselekményt négy személylyel játszat végig, ami mindenestre különösebb érdekességet kölcsönöz a darabnak.

IRODALOM

Uj Idők. Az Uj Idők legújabb számában Biró Lajos folytatja A szentlélek lovagja című regényét, Farkas Pál pedig Ernesto Biasa című korrajzát. Hosszabb elbeszélést írtak Somlay Károly A Margarét esőkjai, továbbá Lakatos László A kegyelmes ur és Urban Henrik amerikai író Guardabassi amerika lesz címmel. Tábori Kornél a Halászbástya földalatti titkait tárja föl. Gineverné Győri Ilona pedig az angol néptánc-kurzusokat ismerteti. Végül meleg sorokban emlékezik meg a lap Zilahi Simonról, a Budapesti Hírlap minap elhunyt igazgatójáról. A számat számos sikerült illusztráció díszíti.

Religió. Dr Hanuy Ferenc egyetemi tanár tudományos és társadalmi katolikus heti folyóirata legújabb számában több magasnívójú tudományos értekezést közöl. Gazdag tartalmából kiemeljük a következőket: Vezérek: A görög kath. szemínáriumi nevelésről. Irt: dr Hadzsaga Gyula. — Az örök városról. — Tudományos cikkek: 1. a soteriologia problémáiból. II. dr Dudek Jánostól. 2. a pécsi őskeresztény temető. I. dr Szőnyi Ottótól. 3. A dogma modernista magyarazatai. IV. Dr Wiedermann Károlytól. 4. A legrégebb keresztény missiók Közép-Azsiában. V. Dr. Kmoskó Mihálytól. — A Könyvkritika és a Katolikus Világszemle című rovatok számtalan kisebb közleményt tartalmaznak. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV., Molnár-utca 20.

Ólomból arany. Páratlanul álló irodalmi vállalkozás első terméke került ki múlt év végén a sajtó alól: a Tolnai Világlexikon első kötete. Ennek a lexikonnak a megjelenése valóságos világirodalmi esemény. Sok millió koronába kerül a 25 kötetből álló műnek a megalkotása. Három millió korona értékben 500 waggon papíros lesz szükséges az egész munka nyomásához. A 16000 oldalra terjedő műben 30000 kép, színes melléklet és térkép foglal helyet. A hatalmas munkát, amelyből fél évenként egy-egy kötet hagyja el a sajtót, 160 egyetemi tanár és kiváló író szerkeszti. Remekbe illő bekötését — melyet bronz dombormű ékesít — Hel-fing iparművészeti tanár stilizálta. Ezt a páratlanul álló irodalmi művet, amelyhez hasonló eddig csak Anglia és Franciaország tudott produkálni s amelynek kulturális missziója felülmúl minden hasonló vállalkozást. Tolna Simon, a magyar könyvkiadók ezermestere szédítő módon teremtette meg. Azok, akik a Tolnai Világlapjára kilenc koronával fél évenként előfizetnek, teljesen ingyen, minden ráfizetés nélkül kapnak egy kötetet, bolti ára azonban 20 korona. A Tolnai Világlexikonából 2 kötet jelent meg.

Hogyan nyomoznak? Egy betörő épp kimászik zsákmányával az ablakon, de mellette fölbukkan már a falon a lesbenálló detektív árnyképe: Fröhlich János könyvén ez a színes cimrajz, amelyet Honti Nándor festett. A detektív: maga Fröhlich János, aki husz éven át annyi szenzációs bűnügyről írt és eközül sokat maga nyomozott ki. Legizgatóbb élményeit gyűjtötte a kötetbe, amely a Tábori Kornél szerkesztésében megjelenő Nagyharang (Újságírók Könyvtára) újdonsága. Hogyan nyomoznak? (Bolondok és becstelének) a rendkívül érdekes könyv címe, különösen jellemző fejezetei pedig a következők: A tolvajtanyákon. Titkok az éjszakában. A legszebb pesti nő. Asszonyok, mint detektívek. A kereskedők hiénái. A vén betörő. A csodás véletlen. Becsületet becsületért. Embervadászat. Nemcsak érdekesítő, hanem módfelelt tanulságos is valamennyi. A kitűnő riporterek ez a dustartalmu könyve mindössze 1 koronáért minden könyves boltban, trafikban és vasúti állomáson kapható. Tábori Kornél, aki maga is sok kapós bűnügyi könyvet írt és valóban hozzáértő, aligha találhatott volna a Nagyharang számára ennél kvadrálőbb munkát.

MULATSÁG

A Kaszinó

Megemlékeztünk a pompás programról, amelyet az előző évi és Nagyváradit Nem. Helyi. Helyi szezon feledhetetlenül szívesen fogja tenni. A hölgybizottság is örömmel tette magáévá a programot és már a Kaszinó szét is küldte a meghívókat.

A mulatságok sorrendjét az alábbiakban közöljük:

1913. október 25-ikén: Közös vacsora, (étkezés à la carte). Tombola, utána tánc. Belépti díj 1 korona, egy tombolajegy 60 fillér. Kezdeté fél 9 órakor.

1913. november 22-ikén: Hangverseny, utána tánc. Belépti díj személyenként 2 korona, családjegy 5 korona. Kezdeté 9 órakor.

1913. december 31-ikén: Szilveszter estély. Személyjegy ára 2 korona, családjegy 5 korona. Kezdeté 9 órakor.

1914. január 24-ikén: Táncestély. Személyjegy ára 2 korona. Családjegy 5 korona. Kezdeté fél 10 órakor.

1914. február 24-ikén: Zártkörű álarcos bál. Személyjegy ára 2 korona, családjegy 5 korona. Kezdeté fél 10 órakor. Belépés csak a jegy váltás alkalmával a rendezőség által kiadott jelvényvel ellátott álarcosoknak van megengedve.

1914. március 28-ikén: Közös vacsora. tombola, utána tánc. Személyjegy ára 1 korona, egy tombolajegy ára 60 fillér. Kezdeté fél 9 órakor.

A meghívón is rajta van, hogy a hölgyek kéretnek egyszerű ruhában megjelenni.

SPORT

A NAC DTE. bajnoki mérkőzése.

A volt és a jelenlegi bajnok csapat a két régi rivalis: a DTE és a NAC vasárnap délután vivják meg őszi bajnoki mérkőzésüket a Rhédey-kerti Sport-téren. A Debreceni TE teljes felkészültséggel jön át s miután a NSE csapatát legyőzte sok és jo-

gos reménnyel veszi fel a küzdelmet. A nagyjelentőségű bajnoki mérkőzés délután fél 3 órakor lesz a NAC rendezésében. A NAC mintaszerű rendezését a közönség mindvég méltányolta, a külsőségeiben is korrektil és zavartalanul bonyolított NAC mérkőzéseket a közönség állandó szeretetével tüntette ki, tehát a vasárnapi mérkőzésnek az értékes sportbeli tartalmán kívül bizonyára az is egyik fő vonzóereje lesz, hogy a NAC kitünő rendezése mellett mindenki zavartalanul adhatja át magát sport élvezetéknek.

IGAZSÁG- SZOLGÁLTATÁS

A szalontai választás epilogusa.

Érdekes ügyet tárgyalt tegnap a nagyváradi kir. ítélőtábla felebbviteli büntető tanácsa. Az ügy még a szalontai képviselőválasztás idejére nyulik vissza. A választás alkalmával Medzihradsky Gáspár tb. főszolgabíró egyszerűen letartóztatta ifj. Csete Mihály függetlenségi párti földbirtokost, azon a címen, hogy izgatott és vesztegetett. A választás ideje alatt nem is engedték ki Csetét, aki természetesen megtette a feljelentést a szolgabíró ellen hivatalos hatalommal való visszaélés és rágalmasz miatt. A bíróság csak rágalmasz miatt ítélte el Medzihradskyt, ellenben a hivatalos hatalommal való visszaélés vádja alól felmentette. Erre a szolgabíró hatóság előtti rágalmasz miatt jelentette fel Csetét, akit a törvényszék 100 korona pénzbüntetésre ítelt. Felelbezés folytán a királyi táblához került az ügy.

A tábla felebbviteli tanácsa Molnár Géza kuriai bíró elnöklete alatt tegnap tárgyalta Csete Mihály ügyét. A vádat Sztaniszlovszky Adolf kir. főügyész képviselte, a védelmet pedig dr. Nagy Mihály ügyvéd látta el. A tábla megsemmisítette a törvényszék ítéletét és Csete Mihályt a vád és következményei alól felmentette. Az ítélet jogerős.

TÁVIRÁTOK

Bizalom Tiszának.

Sopron, október 14.

Sopronmegye mai közgyűlésén Tiszának és kormányának szótöbbséggel bizalmat szavazott.

Lukács nyilatkozik.

Budapest, október 14.

A Margit-szigeti játékbank panamára vonatkozólag Hantos Elemér országgyűlési képviselő beszélgetést folytatott Lukács Lászlóval, aki azt mondta, hogy az ő személyét teljesen kikapcsoltnak tekinti ebből az ügyből. Ő megadta az engedélyt és hogy a mostani kormány mit csinál, ahhoz neki semmi köze. Az anyagi

felelősség sem terhelheti őt, egyedül a Tisza kabinetet.

A bizalmatlansági indítvány.

Nyiregyháza, okt. 14.

Szabolcsmegye törvényhatósági bizottsága tegnap foglalkozott, a kormány bemutatkozó átiratával. Az állandó választmány a kormány ellen bizalmatlansági indítványt terjesztett a közgyűlés elé, a közgyűlés azonban 126 szóval 70 ellenében egyszerűen tudomásul vette a kormány leiratát.

Óriási bányakatasztrófa.

London, okt. 14.

(Saját tud.) A Cardid melletti Universal kőszénbányában óriási bányaszerencsétlenség történt. Reggel 7 órakor hatalmas robbanás rázkódtatta meg a levegőt és az első pillanatban azt lehetett hinni, hogy mind a kétszáz munkás odaveszett. Azonnal megindult a mentés és eddig sikerült 327 munkást élve a felszínre hozni. Eddig 6 holttestet találtak meg. Még körülbelül 150 munkás van lenn a tárnában. A mentési munkálatok emberfeletti megfeszítéssel folynak tovább. — A munkások családtagjai remegő izgatottsággal veszik körül a bányát. A katasztrófa borzasztó hatását lehetetlen leírni.

London, okt. 14.

Késső éjjel jelenti tudósítónk az angol bányakatasztrófáról, hogy nem 700, hanem 900 munkás volt a tárnában a szerencsétlenség idején. Eddig 500 embert sikerült megmenteni. Jelenleg 1500 ember óriási megfeszítéssel végzi a mentési munkálatokat. A bánya mélyében tűz van. Nagyon kétes, hogy a még bentlevőket sikerül-e megmenteni. A kétségbeesés irtózatos.

Vasutasok szerencsétlensége.

Mátészalka, okt. 14.

Ma éjjel 3 fűtő a közös hálótérben kőszénnel befűtött a vaskályhába. Reggelre mindhármukat eszméletlen állapotban találtak a szobában. Széngázmérgezést kaptak. Kettőt sikerült eszméletre keltetni, a harmadik azonban még mindig eszméletlen állapotban van és megmentése kétséges.

Az elégett hajóról.

Liwerpool, okt. 14.

Baar kapitány a Kármánia gőzös kapitánya részletesen leírja kísérleteit arra, hogy az égő Voltornó gőzössel érintkezésbe jusson, azonban minden kísérlete hiába való volt. A mentőcsónakokkal a Voltornót nem lehetett megközelíteni. A Kármánia fényszórókkal megvilágította a helyszínen megjelent többi gőzös mentőcsónakjainak utját. A mentőcsónak menekültjeitől hallotta, hogy a Voltornó utasait a kiállott réműlet teljesen megbénította. A Voltornó kapitányának tagadhatatlanul bátor volt a viselkedése.

Rotterdam, okt. 14.

A Nappaharook gyors gőzösnek Halifaxba érkezett dróttalan távirata szerint a gyors gőzös tizenkilenc hajótöröttet mentett meg. A legújabb megállapítások szerint százkilencvenkilenc ember hiányzik, nyolevanhét halott, száztizenkettőről pedig egyelőre nem tudnak.

Newyork, okt. 14.

A „Nappanarog“ nevű gőzös 19 utast vett fel a Voltornóról, köztük több galíciai származásút.

Létszámemelés.

Bács, október 14.

A kormányok véglegesen megállapodtak az új létszámemelésben. Észert a létszámot 31300 emberrel emelik. A létszámelést 3—5 éves időközben hajtják végre.

Az Ember Tragédijája.

Budapest, okt. 14.

(Saját tud.) A Nemzeti Színháznak nagy ünnepe volt az este, Madách halhatatlan remekművét háromszázadszor adták. Ez alkalommal nagy ünneplésben részesítették a közönség és a színészek Gyenes Lászlót, aki egy-két estét kivéve minden előadáson Lucifer szerepét kreálta.

Merénylet egy hajón.

Gibraltár, október 14.

A Dalma osztrák gőzösn, mely utban volt Marabuból Rotterdamba, egy szerelmi tragédia játszódott le tegnap. Az egyik rakatáros féltékenységből revolverrel rálőtt a kapitányra, az első tisztre és menyasszonyára. A kapitány sértetlen maradt, a tiszt és a menyasszony könnyebben megsebesült. A merénylő azután föbelötte magát és azonnal meghalt.

Korlátozzák

az átkelést a Dardanellákon.

Konstantinápoly, okt. 14.

A Dardanellák parancsnoka elrendelte a Dardanellákon való átkelés korlátozását. A Dardanellákba befutó hajók csak délelőtt egy órán kelül, kifutó hajók csak délután 1 órán belül haladhatnak át a Dardanellákon. Erre vonatkozó közlést a kormány holnap fog a külhatalmak képviselőihez intézni.

KÖZGAZDASÁG

Gabona üzlet.

Októberi buza	— — —	10.64
Buza 1914. áprilisra	— — —	11.40
Októberi rozs	— — —	8.16
Áprilisi rozs (1914)	— — —	8.89
Októberi zab	— — —	7.56
Áprilisi zab (1914)	— — —	7.75
Tengeri 1914 májusra	— — —	6.46

Budapesti értéktözsde.

Magyar hitelrészvény	—	824.—
Osztrák hitelrészvény	—	627.—
4%-os koronajárjék	—	80.95
Osztr. magy. államv.	—	696.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

A Párisi Tanagra színház

(a világ nyolcadik csodája)

a „Vigadó mozgószínház” helyiségeiben

teljes művészársulatával

Ma

Szereplő művészek:

Szerdán, Gilberte Colnon, francia énekesnő
Lakos Vilma, magyar szubrett-énekesnő.
Bihary Nelly, táncos-szubrett,
Margo Renaud, hegedű-művész, Gőnczy Margit, magyar énekesnő,
Erna Pop, román tánc-szubrett,
Zolnay Ida, magyar tánc-szubrett,
Edith Southey, angol táncosnő,
Krémer Jenő, színművész.
Iványi Antal, énekes,
Szén'ho Rezső, tánc-komikus,
Karnagy: Fekete Andor.

október 15-én
kezd meg
csak pár napig
tartó
vendégjátékait

Naponta 3 előadás
d. u. 5, este 7 és 9-kor.

Helyárak: Zsöllye 2, Tám-
lásszék 1.50, Zártszék 1 korona.

Jegyek előre megválthatók d. e. 9
órától 12-ig és d. u. 3 órától a Vi-
gadó mozgó-színház jegypénztárá-
nál és a Boros katonai és csend-
őrségi felszerelési üzletben (Kert-
utca 1. szám) és a tőzsdékben.

Mindenkinek!

A „Párisi Tanagra Színház”
Művészi! Szolid! Csodás!

Arverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától 19,161/913. sz. alatt nyert megbízás folytán a város tulajdonát képező s addig az 1912. év július 25-én elhalt Kocsis Sándor által bérelt 98., 99., 155., 185., 171., 172. és 182. sz. ujjvárosi szántóföldek haszonbérbeadása céljából folyó évi október 23-án délelőtt 9 órakor a város-háza bizottsági termében nyilvános árverést fogok tartani.

A haszonbérleti év kezdődik 1913. évi november 1. napján s tart 1920. évi október 31-ig.

Kikiáltási ár az eddigi haszonbéri összeg, melyhez még külön hozzájárul a mezőőr bére holdanként 2 koronájával számítva.

Az első évi haszonbér és a mezőőr bér a legtöbbet ígérő által az árverés leütésekor azonnal befizetendő, az árverési küldöttségi elnök kezéhez, ellenkező esetben árverelő kárára és veszélyére azonnal új árverés fog tartatni.

Az árverésben csakis Nagyváradon állandó lakással bíró egyének vehetnek részt, más községben lakó egyének árverésre csak akkor bocsájtatnak, ha helybeli lakos árverésre nem jelentkezett, vagy pedig az eddig fizetett haszonbéri összeg sem ígértetnék meg helybeli lakosok által.

Az árverési feltételek az eddigi szerződés pontjainak megfelelően a hivatalos helyiségemben, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Árverelőt tett ajánlata és az árverési feltételek azonnal kötelezik, ellenben Nagyvárad városát, csakis az árverés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével.

Nagyvárad, 1913 október 13.

Komlósy József,
árv. köldöttségi elnök.

Zálogkölcsonöket

arany és ezüstneműekre, ékszerekre kúriánsan folyósít a

„Biharmegyei Takarékpénztár
Zálogintézete”

Kossuth Lajos-utca 3. szám.

Pénztári órák:

délelőtt 8-12. délután 2-5.

Telefon 148. sz. Telefon 148. sz.

17150/1913. sz.

Ujabb felhívás.

a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója alá tartozó jövedelmek bevallása tárgyában.

A folyó évi április hónapban 37186—1913 sz. a közhírré tett m. kir. pénzügyigazgatósági hirdetményben a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek üzleti jövedelmeinek 1913 évi május hó 15-ig leendő benyújtására a vállalatok és egyletek igazgatói vagy ügyvezetői felhíva lettek.

Mindazok, kik eme felhívásnak mai napig is eleget nem tettek, újlag felhívom: hogy vallomásaikat a sürgős iratokkal felszerelve, 8 napon belül benyújtani el ne mulasszák, annyival is inkább, mivel ellenkező esetben adójuk hivatalból fog megállapítottatni.

Nagyvárad, 1913 évi okt. hó 13-án.

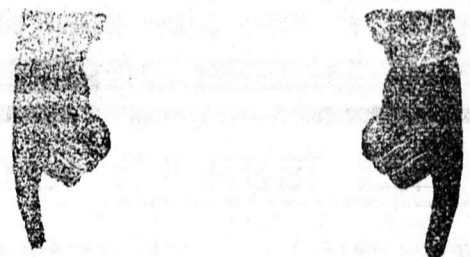
Városi adóhivatal.

Az Apolló mozgóban

Szerdán, Csütörtökön,
Pénteken és Szombaton

MÁRTA

Egy asszonyi karrier története, 5 felv.

Fedák Sári

első
föllépése
a filmen.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert drága vagy rossz szul szab vagy nem pontos, szóval bármi okból. Keresse fel **DARABONT GY. és TARSA** uriszabó céget Szilágyi Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglepi őnt az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás. Alkalma és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy beküldött öltönyről ujjat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Melocco Péter cementárugyár és építési vállalat részvénytársaság

Budapest, IX. Timót-utca 4. a. b. szám.

Nagyváradfióktelep: Szőlős-u. 16.

Telefonszám 11-38. Telefonszám 11-38.

Gyárt: Szabadalmazott géppel gyártott karbantyas portlandcement csöveket az összes szabványos mé-

retekben és az ahhoz való idomdarabokat, csömöszöit és vasbetétes, valamint portlandcement csöveket, kútgyűrűket stb.

Márvány mozaiklap, műkö- és cementárugyár. Beton és vasbeton építési vállalat.

Elvállal: Utcák és házak csatornázását, hidak és vízmedencék szak-szerű építését. Nagyobb vállalatoknál **tervekkel és költségvetéssel szolgál.**

Meghívást az ország bármely részéből elfogad

NYÍLT TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!
vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kézelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

A jó bornak nem kell czégér

mondják még ma is a régi öregek! Hogy mennyire igazok van, eléggé bizonyítja

Kecskeméti István

is, a reklámra nem szorult újonnan berendezett étterme

Nagyvárad, Teleky-u. 4. szám.

Nyitva éjjel-nappal. Kitűnő saját termései borai, **előzékeny kiszolgálás**, szolid polgári árak. **Abonensek naponta felvételnek.**

Tüzijáték kiállítás

özv. Kádár János-né

elsőrangu fűszer- és csemege kereskedésében.

a legelsőbbbranču különlegességek előnyös bevásárlási forrása.

Kugler H. Gerbaud főraktára.

Telefon 85. sz. Telefon 85. sz.

Ügynökök

minden vidéken szentképek árusításával napi 10 koronát kereshetnek mel-
lékesen. Tőke szükségtelen. Csekély biz-
tosíték a mintakollektióért megkivántatik.

Nők is jelentkezhetnek.

Ajánlati levélcim:

HÁZIPARI MŰINTÉZET

Rákosszentmihály.

Mindenki muzsikálhat

Wagner «Hangszer-Király»

különleges elsőrendű hangszereivel.

Budapest, József-körut 15. (Telefon.)

Varázshagedű, felszereléssel 6 korona.

Csodaréztrombita, erős rézből 6 korona.

Varázsfuvola, ajándékkal 4 korona.

Harmonika, táncz részére 10 korona.

Óriási beszélőgép, kottákkal 40 korona.

Javítási szakműhelyek!

A milánói, párisi és londoni kiállításon aranyérem és érdemkeresztrel kitüntetve.

Fényképes árjegyzék ingyen! Óvás! Ügyeljen

a Wagner névre és a 15. házszámra.

„AGRICOLA“

Gazdasági és Kereskedelmi Vállalat
Temesvár.

Folyósított: törlesztéses jelzálogkölcsönöket I., II. helyre ingatlanokra és városi bérházakra.

Tisztviselői kölcsönöket olcsó kamat mellett. Iparvállalatok finanszírozását elvállalja.

Elvállalja ingatlanok parcellázását és az ehhez szükséges tőkét megszerzi

Hosszabb hitelre szállít mindenféle mezőgazdasági vetőmagot, gazdasági, ipari gépeket és technikai cikkekét.

Megbizásból keres megvételre különféle nagyságu bérleteket és mezőgazdasági ingatlanokat s kitermelésre alkalmas erdőket.

Kérjen ajánlatot!

Szolga Ferencz

és Sándor

Rimanóczy-utca 9. sz.

Kárpitosok és diszitők.

Elősmert elsőrangu munka. Jutányos ár.

Két középiskolát végzett fiu

nyomdász tanulónak

fizetéssel felvétetik

a Szent László-nyomdában.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.

Main railway schedule table for Budapest-Nagyvárad-Kolozsvár route, including station names, departure/arrival times, and train numbers.

Nagyvárad—Vasköh.

Veszto—Kötegyán—Pusztahollód.

Sub-routes of the main schedule: Nagyvárad-Vasköh, Veszto-Kötegyán-Pusztahollód, Szombatság-Venterrogoz-Bihardobrosd.

Nagyvárad—Békéscsaba—Szeged—Arad—Ujdombóvár—Fiume.

Nagyvárad—Gyoma.

Sub-routes of the main schedule: Nagyvárad-Békéscsaba-Szeged-Arad-Ujdombóvár-Fiume, Nagyvárad-Gyoma.

Székelyhid—Margitta—Szilágysomlyó.

Nagyvárad—Érmihályfalva.

Debreczen—Nagyvárad.

Sub-routes of the main schedule: Székelyhid-Margitta-Szilágysomlyó, Nagyvárad-Érmihályfalva, Debreczen-Nagyvárad.

Sarand—Nagyleta—Vértés.

Additional notes and information regarding the railway schedule, including station names and train types.

Vevőink szóbeli értesítéséről, valamint hozzánk érkezett levelekből azt látjuk, hogy cégünk többszörösen a Haas Lipót (Haas Linoleum) céggel tévesztik össze. Hogy ennek ugy a két cég, valamint a vevőkörünk érdekében elejét vegyük. kénytelenek vagyunk figyelmeztetni, hogy cégünk szóhangzása a következő:

„Haas FÜLÖP és Fiai“

mely a helybeli HAAS LIPÓT céggel nem azonos és azzal semminemű vonatkozásban nem áll. A mi cégünk tudvalevőleg gyári cég (gyárak Sopronban és Ebergassingban) és azon helyzetben van, hogy a legjutányosabb gyári árakkal szolgáljon.

Szőnyegek
Ágyelők
Futószőnyegek

Ágyvetők
Keleti szőnyegek
Asztal- és ágyterítők

Függönyök
Labtörölők
Flanelltakarók

Teveszörtakarók
Butorszövetek
Kecskebőrök stb.

mindenkor a legnagyobb választékban és minden árban raktáron vannak, minélfogva szükséglet esetén a nagyérdemű közönség szives látogatását kérjük.

Tisztelettel

Haas Fülöp és Fiai

Nagyvárad, Rákóczi-ut, Rimanóczy-palota.

Hirdetmény.

A „Mezőgyáni Kisbirtokosok és Földmivelők Földbérő Szövetkezete“ 1913. évi október 12-én tartott közgyűlése a szövetkezet felszámolását határozta el. Ennélfogva felhívjuk a szövetkezet hitelezőit, hogy a szövetkezet ellenében fennálló követeléseiket jelen hirdetménynek harmadszori megjelenésétől számított 6 hó alatt a keresk. törvény 249. §-a értelmében érvényesíteni el ne mulasszák.

Mezőgyán, 1913. évi október 13.

A felszámoló-bizottság.

Artézikutfuró vállalat

Wessely és Biró

Nagvszalonta.

LÉVAI MÁRTON

r.-t.

sirkőraktára és
kőfaragó telepe

Nagyvárad

Rákóczi-u. 20.

8 koronáért

küldök 4 1/2 kiló (kb. 50 drb.) sajtolásnál kevésbé megsérült finom enyhe virágillatu **pipereszappant** rózsza, liliumtej, orgona, ibolya, rezeda, jázmin és gyöngyvirágból szépen összeválogatva postautánvétellel: Aufferberg József Budapest, Rákosszentmihály.

10.000 pár harisnya kerül eladásra! alábbi olcsó árak mellett.

3 pár kötött zokni 78 fill., 3 pár csikos zokni 1 kor., 3 pár női harisnya 1 kor., 3 pár gyerek zokni finom 1 kor., 3 pár gyerek patent harisnya 1 kor. Flor és selyem harisnyák igen olcsón. Férfi ingek jó minőségben 1-94 kor., női ingek 1-94 kor. Zsebkendők drb. 6 fillértől. Nyakkendők, ridikülők 30 fillértől.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, úgymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Eredeti

Meteor kályhák,
kályhatálcák és ellenzők,
fa- és széntarték,

valódi porosz fűtőszén
házhoz szállítva 50 K° zsákokban
kimérve 100 K° 5 korona.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut.